

HIPERAKTÍVKÉNT AZONOSÍTOTT KISISKOLÁSOK TANULMÁNYI EREDMÉNYEINEK FELMÉRÉSE

Benyák Anikó
NYME, ATFK

Kulcsszavak: hiperaktivitás, tanulási zavar, tanulmányi eredmény

Egy olyan kutatás több eleme kerül bemutatásra, amely 2002-ben indult hat győri általános iskola első osztályosainak körében (N=317) a hiperaktivitás és az alapkultúrtechnikák elsajátításához szükséges pszichikus alapfunkciók területén. A diagnosztikus kritériumrendszerekre alapozva a korábbi kutatások utalnak arra, hogy a hiperaktív csoportba sorolható gyermekek között nagy számban találhatunk olyanokat, akikre a fokozott mozgásos aktivitás és impulzivitás jellemző, ugyanakkor mozgásaik célvezéreltek, cselekvésük hatékony, a tanuláshoz szükséges pszichikus alapfunkciókat vizsgáló tesztekben pedig legalább átlagos vagy átlag feletti teljesítményt nyújtanak (*F. Földi Rita*). Az ő esetükben a tünetek elsősorban a környezetet zavarják, amelynek elvárásai ütköznek a gyermek magatartásával, és féltő, hogy sokszor alapvetően ezen zavaró magatartás alapján értékeli a pedagógus a gyermeket. Hangsúlyozható, hogy a pedagógus és a gyermek közötti kapcsolat minősége ebben az életkori periódusban meghatározza a gyermek tanuláshoz való viszonyát, motivációját; a pedagógus általi értékelés kihat a gyermek csoportban elfoglalt szociális pozíciójára, önértékelésére és tanulmányi teljesítményére is.

Első osztályban azonosítottuk a hiperaktívnek minősíthető gyermekek alcsoportjait az említett funkciókra vonatkozó próbákban nyújtott teljesítményük alapján, majd felmértük a tanulmányi eredményeiket negyedik osztályban (2005-ben).

Alkalmazott módszerek:

- a hiperaktivitás vizsgálatára: Conners rövidített tanári minősítő skálája (a címben ezért szerepel a hiperaktívként azonosított kifejezés, ugyanis nem a már diagnosztizált hiperaktív gyermekeket céloztunk meg);
- a tanuláshoz szükséges pszichikus alapfunkciók vizsgálatára: *Porkolábné Balogh Katalin* által összeállított, csoportos szűrésre alkalmas tesztek (figyelemvizsgálat, Edtfeldt-teszt, a DPT 2 próbája: betűalakok felismerése, mértani formák másolása);
- a tanulmányi eredmény vizsgálatára: dokumentumelemzés a tantárgyankénti osztályzatra vonatkozó adatokról.

Azon gyermekek közül, akiknél a pedagógus által észlelt fokozott motoros aktivitás és impulzivitás nem társult a figyelem és egyéb kognitív funkciók zavarával, azoknál sem volt jobb tanulmányi eredmény regisztrálható negyedik osztályban azokhoz viszonyítva, akiknél a hiperaktivitás és funkciózavar együttes előfordulását azonosítottuk első osztályban. Az utóbbi alcsoportban nagyobb számban fordul elő ugyanakkor az osztályokból való időközbeni távozás, lemorzsolódás. Ezek az eredmények újra felhívják a figyelmet a pedagógus értékelő megnyilvánulásainak jelentőségére a tanulói teljesítmény alakulásában, valamint a kedvezőbb feltételek biztosításának szükségességére az általunk azonosított gyermekek fejlődésében.